

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 3. In qua secunda conclusio proponitur & probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

bent maiorem unitatem ac habent extra totum.

143 Confirmatur, quia impossibile est advenire formam aliquam absolute per se alicui sine illius mutatione: sed sex lapidibus, v. g. senarium numerum constituentibus advenit septimus lapis sine mutatione sex lapidum: ergo nullam formam absolute, ac simpliciter per se de novo acquirunt; imo in vestra sententia, si addatur vnus lapis sex priores unitates desinunt esse sub senaria specie, & incipiunt esse sub septenario absque sui mutatione simpliciter, & per se: ergo numerus nihil aliud est præter ipsas unitates, siquidem præcisa omni formalitate superaddita unitatibus simul sumptis, ex vi ipsarum vt sic solum intelligitur multitudo limitata, & finita: ergo numerus non est magis vnum per se, quam multitudo rerum, sed multitudo rerum non est ens per se: ergo nec numerus.

144 Dices superaddi aliquid supra unitates ex vi cuius fiunt vnum per se.

145 Sed contra, quia homo, Angelus, & equus sunt numerus ternarius, & nihil addunt nec substantiale, nec accidentale propter quod fiant vnum per se; alias illæ tres substantiæ homo, Angelus, &c. si adderent aliquid substantiale vnā substantiam efficerent, quæ sine dubio esset chymera; nec illud additum est accidens; alias compositum ex Angelo, homine, & equo esset totum accidentale, quod est falsum, quia compositum ex substantijs substantia debet esse: sed accidens superadditum non potest constituere vnā substantiam: ergo non potest constituere ternarium illud substantiale.

146 Deinde, quia ipsæ unitates præcise sumptæ, v. g. tres partes aquæ vel tres quantitates, quatenus dividuntur inter se ex partibus fiunt tota, & ideo

147 Aristoteles dixit quantum est divisibile in ea quæ insunt, quorum vtrumque, vel vnumquodque, vnum quid aptum est esse; itaque vnaquæque quantitas ex vi divisionis redditur tota, & completa, cum antea per unionem esset incompleta, & pars; ergo tres illæ quantitates pro vt numeram constituunt sunt entia completa, & plura simpliciter, siquidem constituunt illum pro vt

148 sunt divisæ, & separatæ: ergo numerus ex illis constitutus non est vnum simpliciter: sed plura simpliciter, quia vnum, & plura simpliciter accepta opponuntur inter se teste Philosopho 10. metaphysicæ tex. 9. vnde de eadem re dici nequeunt;

149 consequentia illa sic patet, quia tres quantitates existentes in tribus hominibus, aut existentes in arbore, homine, & equo, existunt in tribus sub-

150 iectis completis substantialibus: sed accidentia habent suam unitatem, & complementum, aut incomplementum à subiectis substantialibus in quibus sunt, & ideo assunt aduersarij individua-

151 ti, & sumere totum suum esse à subiectis: ergo illæ non sunt vnum, sed plura completa.

SECTIO III.

In qua nostra secunda conclusio proponitur, & probatur.

152 Secunda conclusio: numerus non est species per se, ac proprie quantitatis, probatur.

153 Primo, quia illud quod non est ens per se non potest esse proprie species entis per se: sed numerus non est ens per se: ergo numerus non potest

esse per se, ac proprie species quantitatis; probatur hæc consequentia, quia quantitas est ens per se: sed quidquid dicitur de superiori debet dici de omni contento sub illo; ergo quidquid dicitur de quantitate debet dici de omni inferiori contento sub quantitate; vnde si non potest dici, aliquid prædicatum quod est in quantitate de aliquo inferiori illud non erit proprie species inferior contenta sub quantitate tanquam sub genere: sed prædicatum entis, aut vnus per se, quod dicitur, & verificatur de quantitate vt sic, non potest dici aut verificari de numero: ergo numerus non est proprie species quantitatis; minor illa prima late probata manet *sectio superior per omnes subsectiones illius*. Maior prima est evidens; ideo acervus non potest esse per se species alicuius entis per se, v. g. lapidis vt sic, aut animalis vt sic, &c. quia acervus est ens omnino per accidens, & minime est vnum per se, & animal vt sic, & lapis vt sic sunt entia simpliciter per se; ergo quod non est ens per se non potest esse proprie, &c. Ratio à priori est, quia impossibile est quod in aliquo inferiori proprie, & per se alicuius superioris detur negatio prædicati alicuius realis, quod vere, & essentialiter datur in superiori; vt v. g. impossibile est quod homo non sit vivens, & habeat negationem vitæ, & hoc, quia est propria species animalis in quo non datur negatio vitæ: sed potius vita, quia est vivens sensibile essentialiter; item impossibile est quod anima rationalis Petri non sit spiritalis, & habeat negationem spiritus, cum sit inferior per se animæ rationalis vt sic quæ vere spiritalis est, & ratio est, quia quidquid dicitur de superiori, dicitur de omni contento sub illo secundum illud axioma Dialecticorum dici de omni, & quidquid negatur de inferiori negatur etiam de superiori.

Secundo sic probatur principaliter, quia si 154 ordo numerabilitatis sufficeret vt quantitates discretæ facerent, aut constituerent vnum ens per se prædicamentale quantitativum, vel vnā propriam speciem quantitatis, etiam sufficeret similiter ordo numerabilitatis in rebus aliorum prædicamentorum, v. g. in substantijs discretis, & non unitis ad hoc vt daretur vnum ens per se substantiale discretum, & vna species per se discretæ substantiæ, & in qualitatibus discretis, seu separatistis, vt constituerent vnum per se qualitativum discretum: sed in nullius sententia datur vnum ens per se substantiale discretum, nec vna per se species discreta qualitatis; imo pro absurdo summo refellitur, & indicatur ab omnibus; ergo ordo numerabilitatis non sufficit vt quantitates discretæ in quibus est, constituant vnum ens per se quantitativum discretum, seu vnā per se ac proprie speciem quantitatis; minor, & consequentia sunt manifestæ, vt ex terminis patet: maior sic demonstratur, vbi est eadem ratio formalis est idem effectus, vel quasi effectus formalis: sed per vos tota ratio formalis adæquate sufficiens ad constituendum ex quantitatibus discretis vnum ens per se quantitativum, seu vnā per se ac proprie speciem quantitatis est ordo numerabilitatis: ergo evidenter sequitur quod eadem, aut similis ratio formalis ordinis numerabilitatis, quæ datur in substantijs discretis, & in qualitatibus discretis, &c. sufficiat ad constituendum ex substantijs discretis, in quibus est talis ratio formalis vnum ens per se substantiale discretum, & ex qualitatibus discretis vnā per se speciem

ciem qualitatis discretam; unde si hæc non sufficit ut constituat ex substantijs, & qualitativibus unum ens per se, nec sufficit in quantitativibus.

165 Explicatur exemplo: ideo evidenter colligimus albedinē in saccharo non constituere ipsum dulce, quia albedo existens in pariete non constituit ipsum dulce, & ideo etiam evidenter colligimus lucem corpoream productam à sole in homine non esse sufficientem ad constituendum hominem in esse intelligentis actu, quia ipsa lux existit connaturali modo in pariete, & nihilominus non constituit ipsum in esse actu intelligentis: sed ordo numerabilitatis in substantijs discretis, &c. non sufficit ut constituat ex illis unum per se substantiale discretum, seu unam per se discretam speciem substantiæ; ergo similis ratio formalis ordinis numerabilitatis non sufficit, aut nullo modo constituit cum quantitativibus discretis unam per se speciem quantitativis.

166 Dices non dari eandem rationem formalem, in substantijs, & qualitativibus discretis, ac datur in quantitativibus discretis.

167 Sed contra manifeste, quia nihil aliud reperitur in quantitate discreta, aut numero quantitativo, nisi unitates, & entitates quantitativæ, discretio illarum unitatum, seu quantitatum, & numerabilitas cum ordine prioris, & posterioris: sed hæc omnia reperiuntur in substantijs; ergo datur in eis eadem, seu similis adæquata ratio formalis, &c. maior evidens est, ut patet ex dictis supra, & ideo adversarij dum intendunt fugere vim argumentorum confugunt ad numerabilitatem per ordinem prioris, & posterioris.

168 Minor sic probatur, quia in substantijs, v. g. in tribus Angelis dantur tres entitates substantiales, ac proinde tres unitates, datur etiam separatio, & discretio illarum unitatum ut ex se patet; item datur numerabilitas cum ordine prioris, & posterioris, quia nihil aliud est numerabilitas cum tali ordine, nisi potentia ut numerentur ab intellectu, unus primo loco, alius secundo, & alius tertio, ita ut unus prius quam alius numeretur: sed illi tres Angeli habent potentiam, & possunt numerari ab intellectu, ita ut unus prius alio numeretur, & unus primo loco, & alius medio loco, & alter ultimo loco; ergo habent numerabilitatem secundum ordinem prioris, & posterioris, nam ratio numerabilitatis non coarctatur ad quantitatem, cum secundum fidem catholicam ratio numeri ternarij reperiatur perfectissime in divinis personis. Item quoddam impedimentum est ad hoc ut tres Angelos unum post alium in ordine numeremus; certe nullum.

169 Et præterea tres Angeli sunt inæquales in numero quatuor Angelis, & intellectus potest concipere Angelos, vel qualitates materiales separatas à quantitate, & efficere omnes demonstrationes, quas efficit in quantitate in ratione numerabilitatis; ergo potest acquirere scientiam circa illam: ergo vel Angeli, vel illæ qualitates separatae sunt ens per se ut numerabiles, vel quantitativæ non sunt ens per se, quia datur eadem ratio in istis, ac in illis si sunt unum ens per se tres qualitates, vel tres Angeli: ergo ponuntur illæ in prædicamento qualitatis, & isti in prædicamento substantiæ, quod est contra omnes Doctores: ergo.

170 Dices in substantijs, qualitativibus, &c. rationes illas esse transcendentes, ac proinde non poni in

aliquo prædicamento, eo modo quo ponitur numerus quantitativus.

Sed contra primo, quia rationes illæ non sunt necessario transcendentes: ergo falsa est solutio. Probat antecedens, rationes illæ possunt abstrahi ab entibus completis, vel incompletis: ergo quando abstrahuntur ab entibus completis non sunt transcendentes; patet consequentia, illud quod est completum in aliquo genere non potest transcendere ultimas differentias rei quæ sunt incompleta entia: ergo ratio numerabilitatis in aliis prædicamentis non est necessario transcendens: ergo potest constituere diversum prædicamentum, quod autem ratio numerabilitatis possit abstrahi, vel à completis solum, vel ab incompletis solum probatur; quia potest abstrahi vel à materiis primis, vel à formis substantialibus solum, quæ essentialiter sunt entia incompleta, & per consequens sunt intelligibilia, & numerabilia incompleta; item possunt abstrahi rationes numerabilitatis ab hominibus solum, & ab Angelis solum, qui sunt entia completa; & per consequens intelligibilia, & numerabilia completa: ergo.

Secundo contra, quia vel sumitur ratio numeri in substantijs, quatenus præcise sunt unitates, & entitates, vel quatenus sunt unitates, & entitates substantiales; sed non primum: ergo secundum; probatur minor, quia etiam in quantitativibus si sumantur unitates, quatenus unitates sunt præcise, ratio numerabilitatis erit transcendens: ergo non ponitur in prædicamento, quia quidquid transcendit quatenus tale non ponitur in illo; probatur antecedens, unitas ut unitas est convenit quantitati ratione entis; sed quidquid convenit quantitati ratione entis est transcendens; ergo unitas ut unitas etiam in quantitate est transcendens: ergo numerus in quantitativibus non constituitur ratione unitatum ut unitates sunt præcise, sed ratione talium unitatum scilicet quantitativarum; ergo etiam unitates substantiales ut unitates substantiales sunt, non sunt transcendentes licet sint transcendentes quatenus unitates; patet consequentia; ideo unitates quantitativæ non sunt transcendentes, quia ratio quantitativis in qua sunt tales unitates non divagatur per omnia prædicamenta, sed ratio substantiæ, in qua sunt unitates substantiales, ita similiter se habet; ergo illæ unitates non sunt transcendentes: probatur minor substantia ut substantia non divagatur per omnia prædicamenta; ergo neque unitas substantialis ut unitas substantialis est: ergo numerus substantialis ut numerus substantialis est, non est transcendens: sed est ens per se peculiare; ergo ponitur per se in prædicamento substantiæ: sed non ponitur; ergo nec numerus quantitativus in prædicamento quantitativis, quia non est maior ratio unius quam alterius.

Confirmatur, quando ratio aliqua communis est transcendens, ratio particularis per quam contrahitur non est transcendens; ergo licet unitas ut sic; vel numerus ut sic sit transcendens, talis unitas, vel talis numerus per quem contrahitur illa unitas, vel ille numerus ut sic, non erit transcendens; antecedens est manifestum, licet enim ens sit transcendens, nihilominus substantia completa, quæ est genus generalissimum prædicamenti substantiæ, & contrahit ens, non est transcendens: ergo &c. vel sequetur, quod etiam unitas quantitativa sit transcendens, & per consequens

sequens numerus quantitativus non ponitur per se in predicamento.

SVBSECTIO I.

In qua tertium, & quantum argumentum ponitur.

¹⁷⁴ **T**ertio sic argumentor; omnis species per se quantitatis est ens compositum per se intrinsecum reale: sed numerus non est compositum intrinsecum per se reale: ergo non est propria species quantitatis; maior est evidens, quia omnis species debet participare omnia illa predicata realia, quae sunt de essentia sui rationis superioris, secundum illud axioma logicum, dici de omni, ut videre est in omni specie respectu sui generis, & in individuo respectu suae speciei; & ideo omnia predicata quae conveniunt animali conveniunt homini, & omnia predicata realia quae conveniunt homini conveniunt Petro; sed quantitas sic, quae est genus generalissimum praedicamenti quantitatis est ens per se compositum intrinsecum reale; ergo omnes species eius debent participare hanc essentiam; minor sic probatur, quia in numero nulla datur compositio intrinseca per se realis: atqui solum, & necessario unum ens per se compositum, &c. constituitur in esse talis per compositionem intrinsecam per se realem, ut videre est in homine, equo, lapide, &c. & contra ubi deficit haec compositio vel unio intrinseca realis per se deficit compositum intrinsecum reale per se, ideo enim visum, amatum, & intellectum non sunt composita intrinseca per se, quia unio, seu compositio illorum non est intrinseca per se realiter, sed solum extrinseca; ergo numerus non est ens intrinsecum per se reale; vel maior sic probatur, quia in unitatibus numeri, & posterioris, qui ordo vocatur unio ab adversariis, vel datur actualis ordo prioris, & posterioris; nihil enim amplius datur per quod constituatur formaliter compositum per se intrinsecum ex talibus unitatibus quod vocetur numerus: sed nec primum, nec secundum est unio, aut compositio per se intrinseca realis sufficiens ad constituendum numerum: ergo in numero nulla datur unio, aut compositio intrinseca realis.

¹⁷⁵ De primo sic probatur; quia aptitudo ad intellectionem non est intellectio, sed potentia ad intellectionem. Item potentia ad calefactionem non est calefactio, & aptitudo ad unionem non est actualis unio, nam materia prima est aptitudo ad unionem, & nihilominus non est actualis unio: sed per vos ordo prioris, & posterioris est unio, seu compositio numeri: ergo aptitudo ad ordinem prioris, & posterioris non est actualis unio, & compositio numeri: ergo ex vi talis aptitudinis non fit compositum per se, quia illud non fit nisi per actualem unionem, & compositionem partium, nam compositum per se intrinsecum est actualis effectus formalis a forma actu unita, & actu componente resultans: ideo enim nunc non datur compositum Alexandri Magni actuale, licet datur eius forma, & eius materia, quia actu non est unita forma Alexandri cum materia, nec actu componitur cum ipsa, sed actu datur aptitudo in tali forma ut componatur: ergo sola aptitudo ad unionem, & compositionem non sufficit ad

constituendum actu compositum: ergo.

De secundo sic probatur: ordo ille actualis, seu unio ordinis prioris, & posterioris in unitatibus vel est denominatio extrinseca, si est aliquid reale; vel est ens rationis: sed denominatio extrinseca nullo modo est intrinseca tale cum effectus debeat esse eiusdem rationis cum unione, aut compositione, ita ut si unio sit extrinseca, compositum resultans extrinsecum sit, & non intrinsecum; & ideo dexterum in pariete, visum, intellectum, & amatum sunt extrinseca composita, & non intrinseca, quia forma extrinsece unitur, & applicatur subiecto, ac proinde unio inter talem formam, & subiectum est denominatio extrinseca; itaque necessario debet dari unio intrinseca ad constituendum intrinsecum compositum: ergo unio quae reperitur inter unitates numeri non est intrinseca, nec intrinsece constitutiva; si autem ille ordo sit ens rationis non potest esse unio realis, nec constituere reale compositum; ideo chymera non est compositum reale, quia unio, seu compositio quae datur inter hominem, & equum ex quibus componitur, non est unio realis, sed rationis, & idem est in universali formaliter propter formam, & unionem rationis: ergo si ordo prioris, & posterioris, quae compositio numeri dicitur, & unio inter unitates illius, ex quibus componitur, est ens rationis: ergo numerus non erit compositum intrinsecum reale.

¹⁷⁷ Quod autem ordo ille sit denominatio extrinseca, sic probatur, quia ille ordo prioris, & posterioris in unitatibus provenit ab intellectu numerante illas; sed intellectus nihil intrinsecum potest producere in unitatibus materialibus: ergo ille ordo non est quid intrinsecum, sed aliquid extrinsecum: maior conceditur ab adversariis, minor sic probatur, intellectus est potentia immanens, & non transiens: sed potentia immanens nihil potest producere extra se ipsam, alias esset immanens, & transiens: ergo intellectus nihil intrinsecum potest producere in unitatibus, quia unitates sunt extra intellectum, quid enim potest producere intrinsecum intellectus humanus in ternario, & quaternario Angelorum, certe nihil: & idem est de tribus lapidibus, quia illud quod produceret intellectus in illis, neque esset spirituale, nec materiale, aut corporeum, non spirituale, quia in lapidibus nihil spirituale potest recipi ad componendum numerum corporalem, & materiam, inter partes enim pure corporales ex quibus componitur purum corporeum non potest dari unio spiritualis, ut videtur in unione animae equi, & materiae illius.

¹⁷⁸ Nec potest esse aliquid corporeum, quia intellectus quatenus potentia cognoscitiva est, nec formaliter, virtualiter, aut eminenter est corporea, nec continet rem corpoream, aut materiam, & ideo quidquid producit est spirituale, v. g. verbum mentis, habitus, &c. ergo.

¹⁷⁹ Tandem, quia respectu obiectorum tantum est cognoscitivus intellectus, ac proinde adequate representativus: atqui numerus est obiectum intellectus; ergo respectu illius tantum representative se habet solum representando numerum; ergo numerus constituitur tantum ab intellectu in esse representati, & cogniti: sed esse cognitum, & representatum est mera denominatio extrinseca; ergo quidquid unionis, aut compositionis datur inter unitates ex quibus componitur

ponitur numerus est extrinseca denominatio.

180 Probatum nunc quod talis ordo sit ens rationis, quia ille ordo non est à parte rei inter vnitates aquæ v.g. quæ homogeneæ sunt, ac proinde non est vna prior, & alia posterior, neque vna prima, & altera vltima, quia non est maior ratio quare hæc sit prior altera, & illa posterior hæc, & concipitur ab intellectu, ac si esset in illis concipientem aliter ac est: ergo talis ordo est ens rationis, quia hæc est definitio entis rationis.

181 Confirmatur, quia totus numerus adæquate constituitur per designationem, & numerationem intellectualem; atqui talis designatio, & numeratio intellectualis est omnino extrinseca denominationi; ergo numerus, qui per talem denominationem extrinsecam constituitur, non est ens intrinsecum reale per se, sed potius extrinsecum; probatur maior, per id aliquid constituitur in esse talis per quod distinguitur ab alio: sed numerus ternarius hominum distinguitur à quaternario per designationem, & numerationem intellectualem; ergo numerus per designationem, & numerationem &c. constituitur: maior est certissima in metaphysica, quia omne constitutum est distinctivum: probatur minor, vel numerus ternarius hominum datur distinctus à parte rei actualiter, vel non datur: si datur, ergo vel illa distinctio est ratione temporis, quia sunt in eodem tempore, & hoc non, quia omnes homines qui sunt nunc in hoc mundo sunt in eodem tempore; ergo omnes efficiunt vnum numerum: ergo non possunt dari plures numeri essentialiter distincti; vel illa distinctio est ratione loci, scilicet ex eo quod sunt in eodem loco; & hoc etiam non, quia numerus ternarius non dependet ab eo quod homines sunt in eodem loco, quod patet primo, quia si tantum essent tres homines in mundo, & vnus esset Romæ, & alius Limæ, alius vero Matriti, esset numerus ternarius hominum, & nihilominus non essent in eodem loco: ergo.

Secundo, vel ita debent esse in eodem loco, vt sint penetrati, & hoc non, quia naturaliter est impossibile penetratio, vel essent distantes, vel indistantes, & hoc etiam est voluntarie dictum, quia in quacunque distantia potest dari numerus actualis, ex eo quod mens numeret tres homines, Petrum scilicet, Ioannem, & Franciscum; & ex eo quod mens actualiter numeret quatuor homines, Paulum scilicet, Antonium, Iacobum, & Philippum, datur actualiter numerus quaternarius distinctus essentialiter à numero ternario, & numerus ternarius distinctus à numero quaternario; ergo distinguuntur per actualem designationem mentis. Patet consequentia, ante actualem designationem, & numerationem, non dabatur actualiter numerus ternarius, & quaternarius, & per ipsam actualem designationem, & separationem intellectus, qua vnum numerum dividit ab alio distinguitur vnus numerus ab alio; ergo distinguuntur vnus numerus ab alio per actualem designationem, numerationem, & separationem intellectualem: ergo numerus actualis constituitur per illas; minor prima, & præcipua est evidens, & recipitur ab adversariis; nam talis designatio, &c. est actus intellectus designans, & numerans: sed actus intellectus est forma extrinseca, & non intrinseca respectu numeri lapidum, &c. siquidem actus mens intellectus est in meo intellectu, & lapides quos designo sunt Romæ, Matriti, aut Babylonem; ergo actus intellectus est forma extrinse-

ca respectu illorum; alias si non extrinseca, sed intrinseca forma esset mens actus, intellectus inhereret, & informaret intrinsece lapides, &c. quod est summum absurdum inauditum; ergo designatio intellectus est mere extrinseca denominationi respectu numeri.

Respondent adversarij, ad probationem præcipue maioris in qua est difficultas ante actum intellectus numerantem, &c. dari numeros distinctos.

Sed contra, quia non est per quid distinguantur actualiter, nam quamvis ex se habeant aptitudinem vt sit numerus ternarius, vel quaternarius, nihilominus quod actualiter sit numerus ternarius, vel quaternarius non habent ex se vnitates; alias etiam quando mens concipit ex vna parte tres homines in se erunt numerus binarius, & ternarius simul, & etiam pars quaternarij quod est contra Aristotelem, & omnes adversarios dicentes numerum ternarium non includere binarium actualiter, neque esse partem quaternarij, quod autem hoc sequatur patet, quia vel quando arithmeticus v.g. vt efficiat aliquam demonstrationem considerat ex vna parte numerum ternarium, & ex alia quaternarium, vnus numerus distinguitur ab alio actualiter, & essentialiter, ita vt numerus ternarius non sit actualiter pars numeri quaternarij, si hoc; ergo solum per numerationem actualem sit ternarius, & distinctus, à quolibet alio, quia antea habebat omnem aptitudinem, & numerabilitatem, & non erat numerus ternarius distinctus actualiter, & essentialiter à quolibet alio numero; si autem adhuc vt actualiter consideratur ab Arithmetico est pars alterius numeri; ergo vt sic est quid incompletum in ratione numeri, quod est absurdum, quod intendimus ertere.

Vrgetur, si numerus non constitueretur per 184 numerationem actualem omnes entitates quantitativæ existentes à parte rei efficient vnum numerum, quia non esset maior ratio quare darentur plures numeri, quam pauciores, & quare potius hæc entitas componeret cum alia, & non cum altera, & præterea actualiter darentur infiniti numeri, quia possunt fieri infinitæ combinationes vnitatum inter se; sed hæc omnia sunt contra adversarios.

Quarto, quia omnia illa quæ sunt species quantitatis proprie debent esse entia naturalia per se, & non artificialia, aut moralia; sed numerus non est ens per se naturale, sed artificiale aut morale: ergo numerus non est per se species quantitatis proprie; maior est evidens, quia eo modo sunt species, quo est genus sub quo sunt: sed quantitas vt sic quod est genus est ens naturale per se, & non artificiale, aut morale; ergo omnes species quantitatis sunt entia naturalia per se, & non artificialia. Deinde, quia omnia quæ sunt species alicuius generis proprie per se ponuntur in prædicamento illius generis directe: sed omne quod per se, & directe ponitur in prædicamento debet esse naturale, & non artificiale; ideo enim domus, pileum, scamnum, &c. à prædicamento excluduntur per se, quia sunt entia artificialia, licet maiorem vniionem habeant inter proprias partes materialem scilicet, & formalem, quam numerus, nam forma scamni ita petit esse in materia illius intrinsece, vt non possit vlllo modo conservari extra materiam scamni. Item excluduntur omnia Sacramenta à prædicamento, quia non sunt entia

entia naturalia: sed moralia, aut moraliter composita: Item Respublica, & exercitus non includuntur directe in prædicamento propter eandem rationem, nam entia artificialia, & naturalia sunt absolute entia per accidens, & ideo licet in ipsis detur unio quæcumque, aut ordinis, ut in exercito, & in Republica, ubi datur ordo dignitatum prioris, & posterioris, aut alterius rationis, cum hæc unio non faciat ens per se excluduntur à prædicamento.

186 Minor prima, & præcipua sic probatur, quia illud est ens per se naturale, quod à causis naturalibus naturaliter operantibus per actionem physicam, & naturalem producitur; sed numerus actualis quatenus talis, & quatenus dicit ordinem prioris, & posterioris non fit, aut producitur per causam naturalem naturaliter, & per physicam actionem ut patet ex supra dictis; ergo non est ens naturale. Deinde, quia illud est ens artificiale, aut morale, quod ab artifice intellectualiter, aut moraliter operante componitur aut producitur: sed numerus est huiusmodi; ergo numerus est ens artificiale, aut morale, & non naturale; maior est certa, ideo enim vas est ens artificiale, & Sacramentum est ens morale, quia illud ab artifice intellectualiter, & hoc ab agente moraliter operante producitur: ergo Minor sic probatur, quia numerus, v. g. ternarius trium partium aquæ non habet ex se, & ex natura sua, & ex vi causarum naturalium ordinem prioris, & posterioris: sed potius ab homine libere, & intellectualiter operante accipit hunc ordinem, quod iam supra probavimus; ergo numerus secundum rationem formalem numeri operi mandatur, aut producitur ab agente artificialiter, aut moraliter operante; hæc consequentia sic probatur, quia nihil aliud est moraliter operari nisi libere, sicut nihil aliud est artificialiter operari, nisi operari secundum regulas alicuius artis: sed numerus producitur in esse numeri secundum ordinem prioris, & posterioris ab homine libere, & ad libitum, ac secundum regulas artis operante; ergo moraliter, & artificialiter producitur.

187 Tandem, quia ens naturale habet naturales, ac determinatas causas intrinsecas, materiam scilicet, & formam; ita ut materia non possit esse forma, nec forma possit esse materia illius; sed materia determinate sit semper materia, & forma semper determinate forma; item quod forma compositi unius speciei, nec quoad entitatem, nec quoad formalitatem possit esse forma compositi alterius speciei, ut videre est in igne, vel equo, quorum formæ nunquam possunt esse materiæ eorundem; nec possunt esse formæ aliorum compositorum specie distinctorum: sed entitas, quæ est forma in ternario potest esse materia eiusdem ternarii, si ab homine libere eam antea ultimo numerante, postea numeretur vltima, & unitas, quæ est forma numeri ternarii potest tolli à numero ternario, & coniungi cum numero quaternario, aut cum quatuor unitatibus, & facere numerum quinarium, ut forma quinarium specie distincti à ternario, ut late iam supra probatum manet: ergo numerus non habet determinatas, & naturales causas intrinsecas formam scilicet, & materiam: ergo non est ens per se naturale compositum.

SUBSECTIO II.

In qua quintum argumentum proponitur.

Quinto sic argumentor, tota entitas unius speciei realis formaliter, & materialiter non potest includi in alia specie completa inadæquate constituendo illam: sed tota entitas quaternarii formaliter, & materialiter, constituit inadæquate quinarium, & quinarium similiter constituit senarium, & senarius septenarium, &c. ergo numerus non est species propria quantitatis. Maior supra dum egimus de linea, & superficie probata, & demonstrata manet; minor sic probatur, quia ternarius, v. g. & idem est de reliquis nihil aliud est, quam tres unitates ut numerabiles prima, secunda, tertia: sed tres unitates ut numerabiles hoc modo una post aliam à prima usque ad tertiam, sic constituunt quaternarium, nam formaliter ut numeretur, & constitutur quaternarius debent tres unitates prius numerari hoc modo prima, secunda, tertia, & postea quarta, quia quaternarius formaliter includit quartam unitatem ut quarta est: sed quarta formaliter ut quarta necessario præsupponit primam, secundam, & tertiam, ita ut si non fuerit formaliter hic ordo, non possumus progredi ad quartam formaliter sine qua non datur quaternarius; ergo ternarius non solum materialiter: sed etiam formaliter includitur in quaternario, & inadæquate constituit illum; consequentia hæc est manifesta, & de materiali nullo modo potest dubitari, quia nihil aliud est materiale ternarii, nisi unitates illæ, aut quantitates ex quibus componitur ternarius: sed illæ ipse quantitates seu unitates ex quibus componitur ternarius includuntur in quaternario, & componunt ipsum, quia quaternarius componitur solum ex illis tribus unitatibus, addendo quartam; ergo numerus ternarius quoad materiale includitur in quaternario.

Quoad formale vero sic demonstratur, quia nihil aliud est formale, aut formalitas totius ternarii nisi numerabilitas, aut actualis numeratio cum ordine prioris, & posterioris, numerando cum ordine prioris, & posterioris, numerando primam, secundam, & tertiam: sed illæ tres unitates, quæ includuntur in quaternario non includuntur in illo, nec componunt illum nisi prius numerentur secundum ordinem prioris, & posterioris dicendo prima, secunda, tertia, quibus numeratis formalissime cum tali ordine addimus quartam dicendo quartam: non enim possumus pervenire ad numerationem quartæ nisi antea numeraverimus tres unitates cum ordine prioris, & posterioris à prima usque ad tertiam; ergo numerus ternarius quoad formale, vel formalitatem totius ternarii includitur in quaternario.

Quod autem inadæquate constituat patet, quia ternarius non constituit quaternarium ut tota quidditas quaternarii, siquidem quaternarius addit quartam unitatem supra tres, ac proinde aliquid prædicatum essenziale, quod non dicit ternarius, sicut corpus non est tota quidditas hominis, quia homo addit supra corpus animam essentialiter, quam non dicit corpus, ac proinde corpus inadæquate constituit hominem: ergo ternarius, qui constituit non ut tota essentia constituit.

constituet vt pars essentia; ergo inadæquate constituit.

191 Dices adveniente quarta vnitate definire ternarium.

192 Contra manifeste, quia per aduentum quartæ vnitatis, nec definit materiale, nec definit formale ternarij: sed potius sunt simul materiale, & formale illius: ergo per aduentum quartæ vnitatis nullo modo definit ternarij: patet hæc consequentia, quia non desinente aliquo quoad materiale, & formale; sed potius perseverante quoad vtrumque simul vnitum non potest desinere illo ipso, v. g. non desinente homine quoad corpus, & quoad animam vnitam corpori, quod est formale hominis: sed potius perseverantibus materia, anima, & vnione hominis simul sumptis, & vnitis non potest desinere homo: sed adveniente quarta vnitate non desinunt tres vnitates, aut quantitates, siquidem tres reperiuntur in quaternario, quæ sunt materiale ternarij, nec ordo formalis primæ, secundæ, & tertiæ definit, cum hic necessarius sit ad quaternarium vt iam probavimus, ac proinde non desinit, nec quoad formale, nec quoad materiale: sed potius perseverat quoad vtrumque simul vnitum; ergo per aduentum quartæ vnitatis non desinit numerus ternarij.

193 Respondent aliqui numerum formaliter, v. g. ternarium addere præter ordinem prioris, & posterioris aliquem modum supra tres vnitates, qui adveniente quarta vnitate destruitur.

194 Contra manifeste, quia vel ille modus additus esset vnus omnino per se sive simplex, sive compositus in omnibus vnitatibus simul sumptis, & in singulis earum, vel esset tantum vna collectio ne aliquid ponens in singulis vnitatibus; primum est plane impossibile de modo simplici, quia vna entitas simplex non potest esse in subiectis realiter distinctis ac distantibus vt sunt vnitates numeri sine aliqua physica vnione per se, vt de se patet. Et de modo composito physice per se non est minus impossibile, vt videre est in vna numero albedine, quæ licet sit res, & non modus ex eo tantum quod est vna per se physice composita non potest esse simul, & eodem tempore in Rege Hispaniæ, Angliæ, & Galliæ, qui faciunt numerum ternarium; ergo a fortiori vnus numero modus physice per se compositus non poterit esse in tribus vnitatibus componentibus ternarium non vnitis per se physice: sed potius physice diuisis, & discretis, quia magis dependet vnus per se modus ab vno per se subiecto, quam vna res ab vno subiecto; nam vna res potest esse saltem diuinitus sine vilo subiecto, vt quantitas in Eucharistia, & nihilominus vnus modus adhuc diuinitus non potest esse, &c.

195 Secundum vero superfluum est imo repugnat, quia eadem vnitas apta est componere binarium, ternarium, & quemlibet numerum in infinitum; ergo vel est apta per se ipsam sine additione, vel non: si primum est intentum; si secundum ad singulos numeros componendos indigebit peculiari addito distinctæ rationis, & sic deberent addi modi in infinitum distincti.

196 Item, quia etiam vnus totus numerus vt binarius potest componere alium numerum: v. g. binarium ternariorum, aut quaternariorum, nemo autem fingere potest huiusmodi numerum addere aliquid rei supra alios numeros simul sumptos, v. g. binarius vt binarius est, alias rediret efficacia.

R. P. I. deph. de Peñafiel Theol. Schol. Tom. I.

cuius, & fortius argumentum supra factum, quia vel ille modus esset simplex, vel compositus per se, vel per accidens, aut non per se vnus; si hoc vltimum, non poterunt vnitates ratione illius modi qui per accidens, & non per se physice est vnus componere vnum numerum magis quam per se ipsas, nam ideo tales vnitates per se ipsas non possunt componere vnum ens per se, quia inter se non habent vnionem per se: sed potius sunt diuisæ & discretæ: sed etiam ille modus superadditus nullam habet vnionem per se inter suas partes: sed potius habet discretionem, & diuisionem inter illas, ac proinde non habet vnitatem per se physicam, aut compositam, aut simplicem sicut habet mea albedo, & habet meus intellectus, ratione cuius dicitur vnus per accidens, aut multitudo modorum, sicut sunt ipsæ vnitates præciso modo; ergo talis modus non potest facere vt vnitates quæ per se non poterant componere vnam propriam speciem quantitatis ratione sui componant illam.

Primum dici non potest, quia vnus per se modus simplex, aut compositus non potest esse, aut in toto binario ternariorum, aut in partibus talis binarij, quia partes non habent maiorem vnitatem quam ipsæ binarij, siquidem sunt ternarij, ac proinde sunt tam entia per accidens sicut binarij; nec potest dici quod talis modus sit partim in singulis vnitatibus, quibus componuntur ternarij, nam si numerus dicit specialem modum realem partialiter existentem in singulis vnitatibus: interrogo, si sit vna tantum vnitas in rerum natura, an in illa sit ille partialis modus, vel illi addatur quando fit altera vnitas, neutrum enim potest cum probabilitate dici. Primum patet, tum quia vt bene advertit P. Suarez, quotiescumque vnum compositum resultat, & multis per peculiarem modum compositionis, destructo altero extremo omnino tollitur ille modus vt inductione constat in omni compositione, sive per veram vnionem, sive per quamcumque habitudinem: ergo idem dicendum est in præfenti si compositio numeri sit per specialem modum. Tum etiam, quia si in rerum natura sit vnum tantum corpus, fingi non potest quid in illo sit in ordine ad componendum numerum præter eius quantitatem indivisam, aptitudo enim vel ad diuisionem, vel ad componendum numerum nihil est præter quantitatem.

Altera vero pars facile probatur, nam si vnum corpus tantum sit in rerum natura ex eo solum, quod aliud fiat, confurgit binarius, & tamen ex eo solum quod illud fiat nihil rei additur alteri corpori, nisi fortasse relatio similitudinis, aut æqualitatis, quæ omnino impertinens est ad rationem numeri.

Nec dici potest talem modum esse solum in aliqua vnitate, quia non est maior ratio de vna quam de alijs.

Et præterea inductione potest facile ostendi nullum esse talem modum realem additum vnitatibus simul sumptis ad componendum numerum, quia neque est vnus aliqua realis, neque ordo, neque situs, neque aliquid huiusmodi, quia hæc omnia sunt accidentia ad numerum constituendum, nihilque vltra requiritur præter existentiam vnitatum.

Hoc totum efficacius confirmatur, quia vel ille modus separari potest ab vnitatibus simul existentibus, vel non: si separabilis non est, sine fundamento

M m m m damento

damento fingitur distinctus in re; si vero separari potest, ponamus separari; tunc vero tunc duae unitates existerent non minus essent binarius, quam modo; ergo signum est binarium non constitui per modum illum ex natura rei distinctum. Idemque argumentum aequè efficax fiet per separationem, aut praecisionem intellectus: nam si praeciso tali modo intelligitur binarius existens, si duae unitates existant; ergo signum est non constitui formaliter per illum modum, nam praeciso formali constitutivo, non potest intelligi res constituta.

202 Alij respondent tres unitates componere numerum quaternarium, non quatenus sunt numeri ternarius.

203 Sed contra, in tantum tres unitates sunt numeri ternarius in quantum sunt tres entitates quantae numerabiles; sed in quantum sunt tres entitates huiusmodi componunt numerum quaternarium; ergo quatenus sunt numeri ternarius componunt numerum quaternarium; probatur maior, in quantum tres unitates sunt tria quanta numerabilia habent materiam, & formam numeri ternarii; sed in tantum sunt numeri ternarius in quantum habent materiam, & formam ternarii; ergo in quantum sunt tria quanta numerabilia sunt numeri ternarius.

204 Dices componere numerum ternarium in quantum inter illas tres unitates datur aliqua ultima; sed quando ipsae tres unitates componunt numerum quaternarium nulla datur ultima unitas inter illas; ergo propterea componunt numerum quaternarium non est ternarius.

205 Sed contra, vel est in quantum aliqua ex illis tribus unitatibus est ultima actualiter, vel aptitudinaliter; sed non primum; ergo secundum; non primum, quia esse ultimum actualiter est quod actualiter numeretur ab intellectu, quod est denominatione extrinseca, & haec secundum adversarios non constituit essentialiter numerum; si autem est in quantum ultima aptitudinaliter, etiam quando componit numerum quaternarium est ultima unitas aptitudinaliter; ex eo enim quod iungatur quarta unitas cum illis, non amittunt aliquid intrinsecum, neque mutantur intrinsece; ergo retinent rationem ultimae aptitudinaliter, quia talis ratio ultimae unitatis est quid intrinsecum in illis; ergo secundum omnem illam rationem componunt numerum quaternarium.

SECTIO ULTIMA.

Argumenta Adversaria solvuntur.

206 AD locum Aristotelis respondeo Philosophum divisisse quantitatem in continuam, & discretam, non divisione univoca, & propria, sed potius divisione quasi analogi in analogata, eo modo quo posset dividi risus in risum hominis, & prae, vel eo modo quo dividitur homo in hominem verum, & pictum. Itaque Aristoteles discretam inter species quantitatis, non quia revera sit propria species, & habeat veram, & propriam unitatem per se, sed quia in re habet suum modum extensionis, seu multiplicationis, & communiter concipitur per modum unius habentis suam definitionem, & proprietates, quod satis est ut aliquomodo, & reductively in praedicamentali

coordinatione constitatur, neque enim omnia quae hoc modo in praedicamentis collocantur, habent in rebus propriam, & per se unitatem. Quodque nihil aliud Aristoteles intenderit ex alijs eius locis quos supra pro nostra conclusione citavimus. Neque proprietates per se quantitatis proprie conveniunt numero ut videbimus in responsione ad sextum.

Ad secundum argumentum nego maiorem: ad probationem illius nego antecedens, & ad illius probationem concedo maiorem, quia oratio etiam excluditur ab hoc praedicamento, quia est ens per accidens. Item distinguo minorem: sed quantitas continua non potest esse genus supremum negative nego minorem, positive concedo minorem; dupliciter enim dici potest aliquid primum, & supremum negative, vel positive; negative dicitur tale quatenus non datur aliud primum, & aliud supremum, ad eum modum, quo dicitur Petrus vnicus Filius Pauli primogenitus illius, quatenus non datur alius primus, quo modo loquendi videntur multi Patres circa Christum Dominum respectu Virginis, quem vocant primogenitum illius.

Positive autem dicitur aliquid primum, quatenus est ante alia, & supponit alia, vel connotat illa, ut melius loquar sub se, quae sequantur ad illud, ut v.g. in numero ternario Petrus potest dici primus, quia connotat alios homines qui sequuntur ad ipsum, ita similiter supremum genus dicitur negative illud quod non supponit aliud genus supra se; positive autem dicitur supremum quatenus sub illo sunt alia genera; praedicamentum autem non requirit necessario supremum genus positive, sed negative tantum, quod datur in quantitate; sicut v.g. ut Deus sit ens à se non est necesse ut sit à se positive, hoc est ut fiat, aut producat ut sit eo modo quo in sententia probabili reproducitur Christus à se ipso in Eucharistia, sed sufficit esse negative à se, id est quod non fiat ab alio; ergo si Deus, qui est omnibus rebus perfectior infinite ut accipiat perfectissimam denominationem à se, sufficit quod negative sit talis, à fortiori sufficit ut imperfectissimum genus inter omnia genera realia simpliciter dicatur supremum quod negative sit tale.

Ad tertium respondeo negando antecedens, quia vnus habitus potest esse de illis etiam entibus per accidens, quibus aliqua proprietates convenire potest propter aptitudinem quam à parte rei habet illud obiectum, ut à scientia quasi vnum aliquo modo concipiat ut Politica versatur circa Rempublicam, & ars militaris circa exercitum, quae sunt entia per accidens, & in sententia ipsorum adversariorum excluduntur à praedicamento, sicut domus, & civitas sunt obiectum per se Architecturae, & nihilominus excluduntur à praedicamento: ex quibus evidenter colligitur maiorem unitatem requiri ad hoc ut aliqua ponantur in praedicamento, quam sint obiectum alicuius scientiae, quia ad primum requiritur rigorosa unitas per se ratione vel identitatis, vel unionis physicae; ut patet ex supradictis, & ad secundum non est necesse, ut partes alicuius obiecti habeant rigorosam unitatem per se, sed sufficit convenientia, aut similitudo inter partes illius adaequati obiecti, aut aliqua ordinatio inter illas, ut diximus in praecedentibus, de quo latius agemus *disputatione 1. metaphysica.*

Hoc